

Työnhaku tutuksi
- työnhaun oppimateriaali lukioon

TYÖAIKAAN LIITTYVIÄ SÄÄDÖKSIÄ JA SÄÄNNÖKSIÄ

Työaikalaki ja työehtosopimukset säätelevät työaikoja

- Työaikalaisissa (605/1996) säädetään työntekijöiden päivittäisen ja viikoittaisen työajan enimmäismääriä. Laissa säädetään myös työn tekemisestä yli säännöllisen työajan eli ylityöstä, yötyöstä, sunnuntaityöstä ja muina kirkollisina juhlapäivinä tehdystä työstä sekä vuorotyöstä.
- Työehtosopimuksissa on paljon työaikalaista poikkeavia säännöksiä, koska töiden luonteet ja toimialojen tarpeet voivat erota toisistaan paljon.

Säännöllinen työaika

- Työajaksi lasketaan aika, jonka työntekijä käyttää työntekoon tai on velvollinen olemaan työpaikalla tai muutoin työnantajan käytettävissä. Kodin ja työpaikan välistä työmatkaa ei lasketa työajaksi, ellei sitä samalla ole pidettävä työsuorituksena.
- Säännöllinen työaika on työaikalain mukaan korkeintaan kahdeksan tuntia vuorokaudessa tai 40 tuntia viikossa. Monilla aloilla säännöllinen viikoittainen työaika on työehtosopimuksilla sovittu lyhyemmäksi, esimerkiksi 37,5 tunniksi viikossa.

Jaksotyöaika

Säännöllinen työaika on mahdollista tietyillä aloilla järjestää niin, että se on kolmen viikon pituisena ajanjaksona enintään 120 tuntia tai kahden viikon pituisena ajanjaksona enintään 80 tuntia.

Nämä alat ovat esimerkiksi:

- poliisi-, tulli-, posti-, tele-, puhelin- ja radiolaitokset (lukuun ottamatta näiden laitosten kone- ja korjauspajoja tai rakennustöitä)
- sairaalat, terveyskeskukset, koko vuorokauden toimivat lasten päiväkodit ja vankilat
- henkilö- ja tavarankuljetukset, kanavat, kääntösillat ja lossit
- aluksen ja rautatievaunun lastaus- ja purkaustyöt
- vartiointityöt
- majoitus- ja ravitsemusliikkeet

Vuorotyö

Vuorotyössä vuorot vaihtuvat säännöllisesti ja ennakolta sovittujen ajanjaksojen mukaan. Vuorotyöstä laaditaan työvuoroluettelo, josta käy ilmi työntekijän työajan alkamis- ja päättymisaika. Työntekijällä voi olla viikonloppunakin työvuoroja ja viikolla vapaapäiviä. Myös pelkät viikonloppuvuorot ovat mahdollisia.

Työehtosopimuksissa on määräyksiä iltavuoroa ja yövuoroa tekeville maksettavista vuorotyölisistä.

Yleisimmät vuorotyömuodot ovat:

- 3-vuorotyö (aamu-, ilta ja yövuoro)
- 2-vuorotyö (aamu- ja iltavuoro)

Sunnuntaityö

- Sunnuntaityöksi määritellään työ, jota tehdään sunnuntaina tai muuna kirkollisena juhlapäivänä. Vuorokauden katsotaan alkavan kello 00.00 samana päivänä, jollei työehtosopimuksessa ole toisin sovittu. Sunnuntaityön teettäminen on sallittua työn luonteesta johtuvista syistä, esimerkkinä kaupan ala.
- Sunnuntaityöstä maksetaan aina 100 %:lla korotettu palkka.

Lisä- ja ylityö

- Lisätyö on työtä, jota työntekijä tekee säännöllisen työaikansa ja pisimmän lainmukaisen säännöllisen työajan välisenä aikana. Pisin lainmukainen työaika on yleensä 8 tuntia vuorokaudessa ja 40 tuntia viikossa.
- Ylityö on työnantajan aloitteesta lain mukaisen säännöllisen työajan lisäksi tehty työ. Työnantajan tulee pyytää joka kerta suostumus työntekijältä ylitöihin. Yleisesti ottaen lisä- tai ylitöihin ei ole pakko suostua.
- Ylityöstä maksettava korvaus on kahdelta ensimmäiseltä ylityötunnilta 50 prosentilla korotettu ja seuraavilta 100 prosentilla korotettu palkka.